

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ประกอบร่างพระราชบัญญัติควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อม พ.ศ.

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้มีหนังสือ ที่ นร ๐๕๐๓/๔๗๘๗๐ ลงวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙ ลงมติอนุมัติหลักการร่างพระราชบัญญัติโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ตามที่กระทรวงสาธารณสุขเสนอและให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา โดยให้ความเห็นของกระทรวงการคลัง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สำนักงานศาลยุติธรรม และสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติไปประกอบการพิจารณาด้วย แล้วส่งให้คณะกรรมการประสานงานสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณา ก่อนเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติต่อไป

ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้เสนอให้คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) พิจารณา โดยมีผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงบประมาณและสำนักงาน ก.พ.) ผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) ผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศ (กรมองค์การระหว่างประเทศ) ผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (สำนักงานปลัดกระทรวง) ผู้แทนกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สำนักงานปลัดกระทรวงและกรมควบคุมมลพิษ) ผู้แทนกระทรวงแรงงาน (กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานและสำนักงานประกันสังคม) ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานปลัดกระทรวง) ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข (สำนักงานปลัดกระทรวงและกรมควบคุมโรค) ผู้แทนกระทรวงอุตสาหกรรม (กรมโรงงานอุตสาหกรรมและกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่) และผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรมเป็นผู้ชี้แจงรายละเอียด และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นสมควรจัดทำบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาประกอบร่างพระราชบัญญัติ ดังต่อไปนี้

๑. หลักการของร่างพระราชบัญญัติที่กระทรวงสาธารณสุขเสนอ

๑.๑ กำหนดขอบเขตการใช้บังคับกฎหมายโดยไม่ใช้บังคับกับราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น และกิจการอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง โดยส่วนราชการต้องปฏิบัติตามต่ำกว่ามาตรฐานที่ร่างพระราชบัญญัตินี้กำหนด (ร่างมาตรา ๓)

๑.๒ กำหนดนิยามคำว่า “โรคจากการประกอบอาชีพ” หมายความว่า โรคหรือความเจ็บป่วยที่เกิดขึ้นจากการรับสัมผัสปัจจัยเสี่ยงในการประกอบอาชีพ หรือเกิดขึ้นจากการดำเนินกิจกรรมตามลักษณะหรือสภาพของการประกอบอาชีพหรือเนื่องจากการประกอบอาชีพโดยตรง ซึ่งอาจเกิดขึ้นทันทีหรือเกิดขึ้นภายหลังจากการประกอบอาชีพนั้นเป็นระยะเวลานาน และทำให้เกิดภาวะที่ร่างกายทำงานได้ไม่เป็นปกติแบบเฉียบพลันหรือเรื้อรัง และให้หมายความรวมถึงการบาดเจ็บที่เกิดขึ้นจากการประกอบอาชีพด้วย และกำหนดนิยามคำว่า “โรคจากสิ่งแวดล้อม” หมายความว่า โรคหรือความเจ็บป่วยที่เกิดขึ้นจากการรับสัมผัสมลพิษหรือสิ่งปนเปื้อนในสิ่งแวดล้อม ซึ่งอาจเกิดขึ้นทันทีหรือเกิดขึ้นภายหลังจากการได้รับสัมผัสมลพิษหรือสิ่งปนเปื้อนนั้นเป็นระยะเวลานาน และทำให้เกิดภาวะที่ร่างกายทำงานได้ไม่เป็นปกติแบบเฉียบพลันหรือเรื้อรัง (ร่างมาตรา ๔)

๑.๓ กำหนดกรณีที่มีกฎหมายว่าด้วยการไต่เบัญญูติเรื่องการบริหารจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน และการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อมไว้โดยเฉพาะแล้ว ให้บังคับตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยการนั้น และกำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขโดยคำแนะนำของคณะกรรมการโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อมมีอำนาจประกาศกำหนดในเรื่องชื่อและอาการสำคัญของโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม (ร่างหมวด ๑ บททั่วไป ร่างมาตรา ๖ ถึงร่างมาตรา ๙)

๑.๔ กำหนดการดำเนินการเกี่ยวกับอาชีวเวชกรรมและเวชกรรมสิ่งแวดล้อม (ร่างหมวด ๒ อาชีวเวชกรรมและเวชกรรมสิ่งแวดล้อม ร่างมาตรา ๑๐ และร่างมาตรา ๑๑)

๑.๕ กำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม คณะกรรมการโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อมจังหวัด และคณะกรรมการโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อมกรุงเทพมหานคร (ร่างหมวด ๓ คณะกรรมการโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม ร่างมาตรา ๑๒ ถึงร่างมาตรา ๒๐ และร่างหมวด ๔ คณะกรรมการโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อมจังหวัด และคณะกรรมการโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อมกรุงเทพมหานคร ร่างมาตรา ๒๑ ถึงร่างมาตรา ๒๕)

๑.๖ กำหนดหลักเกณฑ์การเฝ้าระวัง การป้องกัน และการควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม (ร่างหมวด ๕ การเฝ้าระวังโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม ร่างมาตรา ๒๖ ถึงร่างมาตรา ๓๐ และร่างหมวด ๖ การป้องกันและการควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม ร่างมาตรา ๓๑ ถึงร่างมาตรา ๓๕)

๑.๗ กำหนดการดำเนินการเมื่อเกิดความเสียหายสาธารณะหรืออันตรายต่อสุขภาพของสาธารณชน (ร่างหมวด ๗ กรณีความเสียหายสาธารณะหรืออันตรายต่อสุขภาพของสาธารณชน ร่างมาตรา ๓๖)

๑.๘ กำหนดการช่วยเหลือผู้ซึ่งเป็นโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม (ร่างหมวด ๘ การช่วยเหลือผู้ซึ่งเป็นโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม ร่างมาตรา ๓๗)

๑.๙ กำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับเจ้าพนักงานควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม (ร่างหมวด ๙ เจ้าพนักงานควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม ร่างมาตรา ๓๘ ถึงร่างมาตรา ๔๑)

๑.๑๐ กำหนดบทกำหนดโทษและบทเฉพาะกาล (ร่างหมวด ๑๐ บทกำหนดโทษ ร่างมาตรา ๔๒ ถึงร่างมาตรา ๕๔ และร่างบทเฉพาะกาล ร่างมาตรา ๕๕ ถึงร่างมาตรา ๕๘)

๒. ข้อสังเกตและความเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีความเห็นสรุปได้ ดังต่อไปนี้

๒.๑ หน่วยงานที่เห็นชอบในหลักการของร่างพระราชบัญญัติโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. โดยไม่มีข้อสังเกต ได้แก่

(๑) กระทรวงมหาดไทย กระทรวงแรงงาน กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงอุตสาหกรรม สำนักงาน ก.พ. สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ และฝ่ายกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม คณะรักษาความสงบแห่งชาติ เห็นชอบด้วยในหลักการของร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว

(๒) กระทรวงต่างประเทศ ไม่ขัดข้องต่อร่างพระราชบัญญัติโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. เนื่องจากพระราชบัญญัตินี้จะช่วยคุ้มครองสุขภาพ

ของผู้ประกอบอาชีพทั้งคนไทยและแรงงานต่างด้าว ตลอดจนประชาชนผู้ได้รับผลกระทบทางสุขภาพจากมลพิษสิ่งแวดล้อม โดยจะสอดคล้องกับอนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ ๑๘๗ ว่าด้วยกรอบเชิงส่งเสริมการดำเนินงานความปลอดภัยและชีวอนามัย ค.ศ. ๒๐๐๖ ซึ่งไทยได้ให้สัตยาบันเมื่อวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๙ (จะมีผลใช้บังคับในวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๐) และสอดคล้องกับวาระเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. ๒๐๓๐ ของสหประชาชาติ โดยเฉพาะเป้าหมายที่ ๓ ที่มุ่งส่งเสริมสุขภาพและชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีสำหรับประชากรทุกช่วงวัย และเป้าหมายที่ ๘ ที่มุ่งส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ครอบคลุมและยั่งยืน การจ้างงานและงานที่มีคุณค่าสำหรับทุกคน

(๓) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ไม่ขัดข้องต่อร่างพระราชบัญญัตินี้ อย่างไรก็ตาม ควรมีฐานข้อมูลกลางของประเทศที่เชื่อมโยงการใช้ประโยชน์ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเฝ้าระวัง การป้องกันและการควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจและวางแผนการดำเนินงานทั้งในระดับประเทศ และในระดับพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๒ หน่วยงานที่เห็นชอบในหลักการของร่างพระราชบัญญัติโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. โดยมีข้อสังเกตหรือข้อเสนอแนะ มีดังนี้

(๑) กระทรวงการคลัง มีข้อสังเกตดังนี้

๑. ร่างมาตรา ๓๗ กำหนดให้ผู้ซึ่งเป็นโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อมหรือญาติของบุคคลดังกล่าวอาจขอรับการสนับสนุนเพื่อการรักษาพยาบาลหรือฟื้นฟูสมรรถภาพจากกรมควบคุมโรคได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง เนื่องจากปัจจุบันลูกจ้างและผู้ประกอบอาชีพอิสระได้รับการดูแลเกี่ยวกับค่ารักษาพยาบาลจากสำนักงานประกันสังคมและสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) ดังนั้น จึงอาจเกิดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติหน้าที่และงบประมาณได้

๒. ร่างมาตรา ๔๑ วรรคสอง ที่กำหนดให้เจ้าพนักงานควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อมซึ่งผ่านการฝึกอบรมและประเมินสมรรถนะตามวรรคหนึ่งเป็นตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษซึ่งมีสิทธิได้รับเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน นั้น โดยที่มาตรา ๓๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ กำหนดให้ข้าราชการพลเรือนอาจได้รับเงินเพิ่มพิเศษสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษตามระเบียบที่ ก.พ. กำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง โดยบทบัญญัติดังกล่าวได้กำหนดถึงสิทธิในการได้รับเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษของข้าราชการพลเรือนไว้เป็นการเฉพาะแล้ว ดังนั้น กระทรวงสาธารณสุขจึงไม่มีความจำเป็นต้องกำหนดถึงสิทธิในการได้รับเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษของข้าราชการพลเรือนที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นเจ้าพนักงานควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อมไว้ในพระราชบัญญัติโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. แต่อย่างใด

(๒) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีข้อคิดเห็นเพิ่มเติมดังนี้

๑. หมอกควัน

๑.๑ ก่อให้เกิดมลพิษทางด้านหมอกควัน ควรมีหน้าที่รับผิดชอบผลกระทบจากปัญหาหมอกควันที่ก่อให้เกิดโรคต่อมนุษย์ เช่น โรคในระบบทางเดินหายใจ ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น การคมนาคม

๑.๒ กำหนดมาตรการลดการเผาวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ส่งเสริมการจัดการเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ เช่น การไถกลบตอซังพืช และการรวมกลุ่มทำปุ๋ยหมัก

๒. สารเคมีทางการเกษตร

๒.๑ ควบคุม กำกับ ดูแลเกษตรกรให้มีการใช้สารเคมีทางการเกษตรอย่างถูกวิธีตามคำแนะนำเพื่อลดผลกระทบจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชที่ก่อให้เกิดโรคกับมนุษย์ เช่น โรคระบบประสาท และโรคมะเร็ง

๒.๒ ภาครัฐควรส่งเสริมสนับสนุนให้เกษตรกรใช้สารอินทรีย์ หรือชีววิธีในการควบคุมศัตรูพืช

๒.๓ ภาครัฐควรส่งเสริมให้เกษตรกรมีการใช้อินทรีย์วัตถุเพื่อปรับปรุงสภาพ ภูมิ และชีวภาพของดิน เพื่อลดการแพร่ระบาดและตัดวงจรของโรคและแมลงศัตรูพืชส่งผลต่อการลดการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช

(๓) สำนักงานประมาณ มีข้อสังเกตว่า สำหรับการกำหนดให้เจ้าพนักงานควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อมเป็นตำแหน่งพิเศษซึ่งมีสิทธิได้รับเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มิเหตุพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนนั้น เห็นสมควรพิจารณาตามความจำเป็นและเหมาะสม และให้เป็นไปตามความเห็นของสำนักงาน ก.พ. และกระทรวงการคลัง

(๔) สำนักงานศาลยุติธรรม มีข้อสังเกตดังนี้

๑. ร่างมาตรา ๓๘ (๒) กำหนดให้เจ้าพนักงานควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อมมีอำนาจเข้าไปในสถานประกอบกิจการหรือสถานที่ใด ๆ ในระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก เพื่อตรวจสอบหรือควบคุม และหากเป็นกรณีที่ไม่ดำเนินการไปแล้วเสร็จในเวลาดังกล่าว ร่างมาตราดังกล่าวได้กำหนดให้สามารถดำเนินการต่อไปได้จนกว่าจะแล้วเสร็จ เห็นได้ว่าร่างมาตราดังกล่าวมิได้บัญญัติถึงเหตุจำเป็นที่ต้องเข้าไปในสถานประกอบกิจการหรือสถานที่ใด ๆ ว่าเป็นกรณีใดบ้าง การเข้าไปดังกล่าวของเจ้าพนักงานควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อมมิได้อาศัยหลักความยินยอมของผู้เป็นเจ้าของสถานประกอบกิจการหรือสถานที่ใด ๆ หรือผู้ที่มีอำนาจให้ความยินยอมดังกล่าว นั้น ร่างมาตราดังกล่าวเป็นการบัญญัติให้เข้าไปโดยมิได้อาศัยอำนาจตามหมายค้นหรือคำสั่งศาลแต่อย่างใด ซึ่งไม่สอดคล้องกับหลักการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ทั้งนี้ หากเป็นกรณีที่ไม่ดำเนินการไปแล้วเสร็จในเวลาดังกล่าว ร่างมาตราดังกล่าวได้กำหนดให้สามารถดำเนินการต่อไปได้จนกว่าจะแล้วเสร็จซึ่งอาจกระทบกระเทือนต่อสิทธิของประชาชนเกินสมควร

๒. ร่างมาตรา ๔๐ กำหนดให้เจ้าพนักงานควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อมเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาเห็นว่า มาตรา ๑ (๑๖) แห่งประมวลกฎหมายอาญาซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๒) พ.ศ. ๒๕๕๘ กำหนดคำนิยาม “เจ้าพนักงาน” หมายความว่า บุคคลซึ่งกฎหมายบัญญัติว่าเป็นเจ้าพนักงานหรือได้รับแต่งตั้งตามกฎหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ราชการ ไม่ว่าจะเป็นประจำหรือครั้งคราว และไม่ว่าจะได้รับค่าตอบแทนหรือไม่ การใช้อำนาจรัฐถือเป็นเจ้าพนักงานอยู่แล้วไม่ต้องกำหนดในกฎหมายอีก จึงไม่มีความจำเป็นที่จะต้องบัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัตินี้

(๕) สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ มีข้อสังเกตดังนี้

๑. นิยามของสถานประกอบกิจการไม่มีความชัดเจนว่าครอบคลุมเพียงใด การประกอบกิจการธนาคาร สำนักงานบัญชี หรือโรงพยาบาลเอกชน รวมด้วยหรือไม่ และสถานประกอบกิจการรัฐวิสาหกิจ เช่น โรงงานยาสูบ กระทรวงการคลัง โรงงานผลิตยา องค์การเภสัชกรรม อยู่ภายใต้กฎหมายนี้ด้วยหรือไม่

๒. กฎหมายนี้ไม่ได้ให้อำนาจกำหนดมาตรฐานการตรวจวินิจฉัยโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม คงมีเพียงมาตรฐานการตรวจสุขภาพและประเมินความเสี่ยง

๓. มาตรา ๑๐ (๒) ไม่มีความชัดเจนว่ากำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในเรื่องอะไรบ้าง แต่มีการกำหนดโทษไว้ตามมาตรา ๔๓ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ จึงเป็นการขอให้สภากำหนดโทษอาญาไว้ล่วงหน้า โดยยังไม่ระบุความผิดที่ชัดเจนและมอบให้ฝ่ายบริหารไปกำหนดลักษณะความผิดเอง

๔. การให้ผู้ประกอบกิจการจัดให้มีการตรวจคัดกรองทางสุขภาพ โดยสถานบริการ แต่ไม่ได้ระบุว่าผู้ใดเป็นผู้จ่ายค่าตรวจคัดกรอง โดยเฉพาะค่าใช้จ่ายสำหรับประชาชน ที่อาศัยในบริเวณใกล้เคียงที่ได้รับผลกระทบ หากไม่กำหนดให้ชัดเจนแล้วภาระค่าใช้จ่ายก็จะตกแก่ระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

๕. การให้เจ้าบ้านหรือผู้ดูแลบ้านที่พบผู้เป็นหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าอาจเป็นโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อมในบ้าน ดำเนินการให้ผู้เป็นหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าอาจเป็นโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อมได้รับการตรวจวินิจฉัยหรือรักษาพยาบาลและฟื้นฟูสมรรถภาพ โดยไม่ระบุว่าใครจะเป็นผู้รับภาระค่าใช้จ่าย และลงโทษปรับผู้ฝ่าฝืน ๒๐,๐๐๐ บาท นั้น เห็นว่าเป็นการกำหนดมาตรการเกินสมควรแก่กรณี

๓. สำคัญสำคัญของร่างพระราชบัญญัติที่ผ่านการพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้ตรวจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. โดยนำข้อสังเกตของหน่วยงานมาประกอบการพิจารณา โดยเฉพาะประเด็นความซ้ำซ้อนกับกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานอื่นแล้ว สรุปผลการพิจารณาได้ ดังนี้

๓.๑ แก้ไขชื่อร่างพระราชบัญญัติเป็น “ร่างพระราชบัญญัติควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อม พ.ศ.” เพื่อให้เกิดความชัดเจนว่าเป็นการควบคุมทั้งสองโรค

๓.๒ แก้ไขเพิ่มเติมคำปรารภโดยเพิ่มความเป็นวาระสามเพื่อระบุถึงเหตุผลความจำเป็นในการตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพ ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามแนวทางการตรวจและการจัดทำร่างกฎหมายให้สอดคล้องกับมาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยตามความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) (เรื่องเสร็จที่ ๔๗๔/๒๕๖๐) และตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๐ และวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๖๐

๓.๓ บทนิยาม (ร่างมาตรา ๔) ได้ปรับปรุงบทนิยามให้กระชับและเหมาะสมยิ่งขึ้น และมีการแก้ไข ดังนี้

(๑) แก้ไขนิยามคำว่า “ผู้ประกอบกิจการ” เป็น “นายจ้าง” โดยให้มีความหมายถึงนายจ้างตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงานด้วย และแก้ไขความหมายของนิยาม “ลูกจ้าง” โดยให้มีความหมายถึงลูกจ้างตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน ทั้งนี้ เพื่อให้บังคับใช้กับนายจ้างและลูกจ้างตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน

(๒) แก้ไขนิยามคำว่า “แรงงานนอกระบบ” เพื่อมิให้เกิดปัญหาการตีความว่าเป็นผู้ที่ทำงานในภาคราชการ รัฐวิสาหกิจ เป็นแรงงานนอกระบบด้วยหรือไม่

(๓) เพิ่มนิยามคำว่า “หน่วยปฏิบัติการ” เพื่อให้สัมพันธ์กับหน่วยปฏิบัติการตามร่างมาตรา ๓๒ ซึ่งเป็นกลไกเมื่อเกิดเหตุการณ์ไม่ปกติจำเป็นต้องมีผู้ปฏิบัติงานจากหลายหน่วยงานร่วมกันเข้าสอบสวนโรค เฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อมในพื้นที่

นอกจากนี้ ได้จัดเรียงลำดับคํานิยามใหม่และแก้ไขถ้อยคำเล็กน้อยในนิยามคำอื่น ๆ ให้ถูกต้อง เหมาะสม และชัดเจนยิ่งขึ้น

๓.๔ หมวด ๑ บททั่วไป (ร่างมาตรา ๖ ถึงร่างมาตรา ๙) มีการแก้ไขเพิ่มเติม ดังนี้

(๑) กำหนดกรณีที่มีกฎหมายใดที่กำหนดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์หรือมาตรฐานการเฝ้าระวัง การป้องกัน หรือการควบคุมโรคในเรื่องใดไว้โดยเฉพาะแล้วก็ให้บังคับตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยการนั้น เว้นแต่เฉพาะในกรณีมีเหตุจำเป็น ให้รัฐมนตรีมีอำนาจออกกฎกระทรวงในการกำหนดหลักเกณฑ์หรือมาตรฐานการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อมในเรื่องนั้นได้ และเมื่อสถานการณ์ของโรคกลับเป็นปกติก็ให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงต่อไป ซึ่งการกำหนดดังกล่าวทำให้ไม่ซ้ำซ้อนกับภารกิจของหน่วยงานของรัฐอื่นที่ได้กำหนดไว้แล้วในกฎหมายฉบับอื่น (ร่างมาตรา ๖)

(๒) แก้ไขเพิ่มเติมอำนาจรัฐมนตรีในการประกาศกำหนดเฉพาะหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขการแจ้งข้อมูลที่จำเป็นแก่ลูกจ้างหรือประชาชนที่ได้รับหรืออาจได้รับมลพิษเกี่ยวกับการเฝ้าระวัง การป้องกัน และการควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพหรือโรคจากสิ่งแวดล้อม และกำหนดหน้าที่ให้นายจ้าง เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษ แจ้งข้อมูลที่จำเป็นดังกล่าวโดยตัดหลักการที่ให้ผู้ประกอบกิจการ เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเฝ้าระวัง การป้องกัน และการควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพหรือโรคจากสิ่งแวดล้อมออก โดยนำไปกำหนดในร่างมาตรา ๓๔ (ร่างมาตรา ๗ และร่างมาตรา ๘)

(๓) ปรับปรุงบทบัญญัติเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล และกำหนดกรณีที่สามารถเปิดเผยได้ โดยการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด (ร่างมาตรา ๙)

๓.๕ เรียงลำดับหมวดใหม่โดยนำร่างหมวด ๒ เดิม (อาชีวเวชกรรมและเวชกรรมสิ่งแวดล้อม) ไปกำหนดเป็นหมวด ๔ ต่อจากหมวดเกี่ยวกับคณะกรรมการในหมวด ๒ (ร่างมาตรา ๑๐ ถึงร่างมาตรา ๑๘) และหมวด ๓ (ร่างมาตรา ๑๙ ถึงร่างมาตรา ๒๓)

อนึ่ง ในประเด็นความจำเป็นของการกำหนดให้มีคณะกรรมการตามหมวด ๒ คณะกรรมการควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อม และหมวด ๓ คณะกรรมการควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อมจังหวัด และคณะกรรมการควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อมกรุงเทพมหานคร ว่าอาจไม่สอดคล้องกับมาตรา ๗๗ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ที่บัญญัติให้กำหนดระบบคณะกรรมการในกฎหมายเฉพาะกรณีที่เป็น จำเป็น นั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) พิจารณาแล้วเห็นว่า ร่างพระราชบัญญัตินี้มีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดแนวทางในการป้องกันโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพทั่วทุกพื้นที่ของประเทศ เพื่อยับยั้งมิให้เกิดโรดังกล่าว โดยมุ่งเน้นเรื่องการเฝ้าระวัง การป้องกัน และการควบคุมโรค โดยใช้วิธีการตรวจจับความเสี่ยง การสอบสวนโรค และการรายงานโรค ทำให้เกิดความเชื่อมโยงด้านการป้องกันสุขภาพอนามัยของสาธารณสุขอย่างทั่วทุกพื้นที่ของประเทศ ซึ่งการกำหนดให้มีคณะกรรมการในระดับพื้นที่ทำหน้าที่เป็นกลไก

ขับเคลื่อนการดำเนินงานตามพระราชบัญญัตินี้จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น จึงได้คงบทบัญญัติคณะกรรมการไว้ตามร่างของกระทรวงสาธารณสุข

๓.๖ หมวด ๒ คณะกรรมการควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อม (ร่างมาตรา ๑๐ ถึงร่างมาตรา ๑๘) มีการแก้ไขเพิ่มเติม ดังนี้

(๑) แก้ไขชื่อคณะกรรมการจาก “คณะกรรมการโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ” เป็น “คณะกรรมการควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อม” เพื่อความเหมาะสมยิ่งขึ้น พร้อมทั้งแก้ไขชื่อคณะกรรมการทุกแห่งเพื่อให้สอดคล้องกัน และปรับปรุงองค์ประกอบคณะกรรมการโดยกำหนดเฉพาะหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และตัดกรรมการที่มาจากสภาวิชาชีพต่าง ๆ เนื่องจากสามารถเข้าร่วมในฐานะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิได้ (ร่างมาตรา ๑๐)

(๒) กำหนดเพิ่มลักษณะต้องห้ามของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ โดยต้องไม่เป็นผู้ประกอบการ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง หรือผู้มีส่วนได้เสียในกิจการที่อาจก่อให้เกิดโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสียเข้าเป็นกรรมการในคณะกรรมการชุดนี้ด้วย (ร่างมาตรา ๑๑)

(๓) ปรับปรุงบทบัญญัติที่กำหนดหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการให้ชัดเจน และครอบคลุมยิ่งขึ้น โดยเพิ่มเรื่องการเสนอเขตพื้นที่ที่ต้องมีการเฝ้าระวัง การป้องกัน และการควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อมเป็นการเฉพาะต่อคณะรัฐมนตรี และการประสานข้อมูลระหว่างหน่วยงานของรัฐ รวมทั้งการรายงานเกี่ยวกับผลงานและอุปสรรคในการดำเนินงาน คณะรัฐมนตรี นอกจากนี้ ได้ปรับปรุงบทบัญญัติที่กำหนดหน้าที่และอำนาจของกรมควบคุมโรคในการเป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการและคณะกรรมการให้สอดคล้องกับการปรับปรุงหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ (ร่างมาตรา ๑๔ และร่างมาตรา ๑๘)

๓.๗ หมวด ๓ คณะกรรมการโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อม จังหวัดและคณะกรรมการโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อมกรุงเทพมหานคร (ร่างมาตรา ๑๙ ถึงร่างมาตรา ๒๓) มีการแก้ไขเพิ่มเติมดังนี้

(๑) แก้ไขชื่อหมวดจาก “คณะกรรมการโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อมจังหวัดและคณะกรรมการโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อมกรุงเทพมหานคร” เป็น “คณะกรรมการควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อมจังหวัดและคณะกรรมการควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อมกรุงเทพมหานคร” เพื่อให้สอดคล้องกับการแก้ไขชื่อคณะกรรมการ พร้อมทั้งแก้ไขชื่อคณะกรรมการระดับจังหวัดหรือกรุงเทพมหานครทุกแห่ง

นอกจากนี้ ได้แก้ไของค์ประกอบคณะกรรมการระดับจังหวัดโดยตัด “อัยการจังหวัดซึ่งอัยการสูงสุดมอบหมาย” ออก เนื่องจากในแต่ละจังหวัดมีอัยการจังหวัดหลายตำแหน่ง และร่างพระราชบัญญัตินี้ไม่มีบทบัญญัติเรื่องการพิจารณาอุทธรณ์ ประกอบกับในทางปฏิบัติผู้ว่าราชการจังหวัดสามารถหารือกับอัยการจังหวัดได้อยู่แล้ว

สำหรับองค์ประกอบคณะกรรมการโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อมกรุงเทพมหานคร ได้แก้ไขโดยตัด “ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ” ออก โดยให้เพิ่มผู้แทนสิ่งแวดล้อม และผู้แทนสภาวิชาชีพไทย ซึ่งเป็นผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแทน (ร่างมาตรา ๑๙ และร่างมาตรา ๒๐)

(๒) ปรับปรุงบทบัญญัติที่กำหนดหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อมจังหวัดและคณะกรรมการควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อมกรุงเทพมหานครให้ชัดเจนและครอบคลุมยิ่งขึ้น (ร่างมาตรา ๒๑)

๓.๘ หมวด ๔ อาชีวเวชกรรมและเวชกรรมสิ่งแวดล้อม (ร่างมาตรา ๒๔ และ ร่างมาตรา ๒๕) มีการแก้ไขเพิ่มเติมดังนี้

(๑) ปรับปรุงการกำหนดมาตรฐานการดำเนินการเป็นการกำหนดมาตรฐานการจัดบริการของหน่วยบริการอาชีวเวชกรรมและหน่วยบริการเวชกรรมสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดความชัดเจนและสอดคล้องกับความมุ่งหมายของร่างพระราชบัญญัตินี้ และเนื่องจากการกำหนดมาตรฐานเป็นเรื่องทางเทคนิค จึงให้รัฐมนตรีกำหนดโดยการออกกฎกระทรวงโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ อย่างไรก็ตาม หากมีกฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานการตรวจร่างกายของกระทรวงแรงงานหรือกระทรวงอุตสาหกรรมกำหนดไว้แล้ว การออกมาตรฐานทั้งสองด้านของกรมควบคุมโรคตามร่างมาตรานี้จะต้องพิจารณากฎกระทรวงอื่นเพื่อไม่ให้มีสาระสำคัญซ้ำซ้อนกันด้วย (ร่างมาตรา ๒๔)

(๒) ปรับปรุงบทบัญญัติที่กำหนดให้หน่วยบริการที่จะให้บริการอาชีวเวชกรรมหรือเวชกรรมสิ่งแวดล้อมได้ต้องขึ้นทะเบียนกับกรมควบคุมโรคหรือหน่วยงานอื่นใดของรัฐ ซึ่งการกำหนดกรณีที่เกิดขึ้นทะเบียนกับหน่วยงานอื่นใดของรัฐนี้ เป็นการรองรับหน่วยบริการที่ได้ให้บริการอาชีวเวชกรรมหรือเวชกรรมสิ่งแวดล้อมที่ขึ้นทะเบียนกับหน่วยงานอื่นใดของรัฐอยู่ก่อนหรือมีกฎหมายกำหนดให้ต้องขึ้นทะเบียนกับหน่วยงานอื่นใดของรัฐ ไม่ต้องขึ้นทะเบียนกับกรมควบคุมโรคตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง เพื่อเป็นการลดภาระของหน่วยบริการไม่ต้องขึ้นทะเบียนซ้ำซ้อน แต่หน่วยบริการดังกล่าวต้องปฏิบัติตามมาตรฐานการให้บริการที่กำหนดในร่างมาตรา ๒๔ ได้แก่ มาตรฐานของเครื่องมือหรือห้องปฏิบัติการ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานของหน่วยบริการที่ไปให้บริการ (ร่างมาตรา ๒๕)

๓.๙ หมวด ๕ การเฝ้าระวังโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อม (ร่างมาตรา ๒๖ ถึงร่างมาตรา ๓๑) มีการแก้ไขเพิ่มเติมดังนี้

(๑) ปรับปรุงบทบัญญัติที่กำหนดกลไกการเฝ้าระวังโดยแบ่งออกเป็นสามกลุ่ม คือ กลุ่มลูกจ้างโดยกำหนดให้นายจ้างต้องจัดให้มีการตรวจสุขภาพลูกจ้างตามกฎหมายว่าด้วยความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน เพื่อมิให้มีการตรวจสุขภาพลูกจ้างซ้ำซ้อนกับการตรวจสุขภาพตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้ เนื่องจากกฎหมายดังกล่าวได้กำหนดให้นายจ้างต้องจัดให้มีการตรวจสุขภาพของลูกจ้างไว้แล้ว ส่วนกลุ่มแรงงานนอกระบบซึ่งเป็นกลุ่มที่ยังไม่มีกฎหมายใดกำหนดเกี่ยวกับการตรวจสุขภาพ จึงบัญญัติรองรับให้กลุ่มบุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับการตรวจสุขภาพ และกลุ่มประชาชนที่ได้รับหรืออาจได้รับมลพิษ เช่น ประชาชนที่อยู่รอบบริเวณโรงงาน เหมืองแร่ ซึ่งต้องเป็นกลุ่มประชาชนที่คณะกรรมการประกาศกำหนดประเภท ขนาด และลักษณะของแหล่งกำเนิดมลพิษ และประเภทหรือกลุ่มของประชาชนที่ได้รับหรืออาจได้รับมลพิษ โดยให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษจัดให้มีการเฝ้าระวังสุขภาพของประชาชนที่ได้รับหรืออาจได้รับมลพิษ ทั้งนี้ กระบวนการตรวจสุขภาพเพื่อเฝ้าระวังสุขภาพต้องกระทำโดยหน่วยบริการที่ได้ขึ้นทะเบียนตามมาตรา ๒๕ (ร่างมาตรา ๒๖ ถึงร่างมาตรา ๒๘)

(๒) ปรับปรุงกระบวนการแจ้งข้อมูลการตรวจสุขภาพของลูกจ้างหรือแรงงานนอกระบบ หรือข้อมูลการเฝ้าระวังทางสุขภาพของประชาชนกลุ่มเสี่ยง แล้วแต่กรณี ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อส่งข้อมูลดังกล่าวให้กรมควบคุมโรคและคณะกรรมการควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อมจังหวัดหรือคณะกรรมการควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อมกรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณี เพื่อวิเคราะห์และประเมินผล โดยกำหนดให้หน่วยงานของรัฐหรือเอกชนสามารถขอข้อมูลเพื่อใช้ประโยชน์ในการเฝ้าระวังได้ ซึ่งการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลต้องเป็นไปตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ และพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ ด้วย (ร่างมาตรา ๒๙)

(๓) ปรับปรุงบทบัญญัติที่กำหนดกลไกการเฝ้าระวังในกรณีที่พบผู้ซึ่งเป็นหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคจากการประกอบอาชีพหรือโรคจากสิ่งแวดล้อม โดยกำหนดให้นายจ้างหรือผู้รับผิดชอบในสถานพยาบาลเป็นผู้มีหน้าที่แจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งเมื่อได้รับแจ้งหรือในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้พบผู้ซึ่งเป็นหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคจากการประกอบอาชีพหรือโรคจากสิ่งแวดล้อม ให้พนักงานเจ้าหน้าที่รายงานต่อกรมควบคุมโรคและคณะกรรมการควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อมจังหวัดหรือคณะกรรมการควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อมกรุงเทพมหานคร (ร่างมาตรา ๓๐ และร่างมาตรา ๓๑)

นอกจากนี้ ได้ดัดบทบัญญัติที่กำหนดให้กรมควบคุมโรคประสานงานกับองค์การอนามัยโลกหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยนำหน้าที่ดังกล่าวไปกำหนดในร่างมาตรา ๑๘ (หน้าที่และอำนาจของกรมควบคุมโรคในฐานะเป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ) เพื่อให้เป็นไปตามกฎอนามัยระหว่างประเทศ (IHR) ที่กำหนดให้ต้องมีหน่วยงานกลางเพื่อประสานงานและให้หน่วยงานอื่นนำข้อมูลไปใช้เพื่อการเฝ้าระวัง การป้องกัน และการควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพหรือโรคจากสิ่งแวดล้อม

๓.๑๐ หมวด ๖ การป้องกันและการควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อม (ร่างมาตรา ๓๒ ถึงร่างมาตรา ๓๕) มีการแก้ไขเพิ่มเติมดังนี้

(๑) เรียงลำดับบทบัญญัติเกี่ยวกับกลไกการป้องกันและควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อม โดยกำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดจัดตั้งหน่วยปฏิบัติการซึ่งประกอบด้วยพนักงานเจ้าหน้าที่ เจ้าหน้าที่ทางการแพทย์และการสาธารณสุขสองคน และพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องหรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานภาคเอกชนตามจำนวนที่ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเห็นสมควร เป็นหน่วยปฏิบัติการร่วมด้วยประจำทุกจังหวัดและกรุงเทพมหานคร เพื่อทำหน้าที่ในการสอบสวนโรค การเฝ้าระวัง การป้องกัน และการควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อม เพื่อใช้ในกรณีเมื่อเกิดสถานการณ์ที่มีผู้เป็นหรือสงสัยว่าเป็นโรคแล้วและจำเป็นต้องมีผู้ปฏิบัติงานจากหลายหน่วยงานร่วมกันสอบสวนหาสาเหตุ เช่น เก็บตัวอย่างน้ำหรือดิน และให้คำแนะนำวิธีการป้องกันมิให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพที่ถูกต้อง (ร่างมาตรา ๓๒)

(๒) กำหนดให้เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่หรือหน่วยปฏิบัติการในพื้นที่ทำการสอบสวนโรคแล้ว พนักงานเจ้าหน้าที่สามารถส่งให้นายจ้างหรือเจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษนำลูกจ้างหรือประชาชนที่ได้รับหรืออาจได้รับมลพิษ แล้วแต่กรณี เข้ารับการตรวจวินิจฉัยโรครักษาพยาบาล หรือฟื้นฟูสมรรถภาพได้ และหากมีการละเลยไม่ปฏิบัติตามคำสั่งพนักงานเจ้าหน้าที่และเป็นกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วน ให้อธิบดีกรมควบคุมโรคหรือผู้ซึ่งอธิบดีกรมควบคุมโรค

มอบหมายสั่งให้พนักงานเจ้าหน้าที่เข้าดำเนินการได้ โดยให้นายจ้าง เจ้าของหรือผู้ครอบครอง แหล่งกำเนิดมลพิษชดใช้ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการนั้นตามจำนวนที่จ่ายจริง (ร่างมาตรา ๓๓ และ ร่างมาตรา ๓๔)

(๓) ตัดบทบัญญัติหมวด ๗ กรณีความเสียหายสาธารณะหรืออันตราย ต่อสุขภาพของสาธารณชน ร่างมาตรา ๓๖ เดิม ออก แล้วนำไปกำหนดเป็นร่างมาตรา ๓๕ โดยกำหนดให้กรณีที่เกิดหรือก่อให้เกิดอันตรายอย่างร้ายแรงต่อชีวิต ร่างกาย หรือสุขภาพอนามัย ของประชาชนในเขตพื้นที่ให้อธิบดีกรมควบคุมโรคหรือผู้ซึ่งอธิบดีกรมควบคุมโรคมอบหมายมีอำนาจ ประกาศเขตพื้นที่ที่จำเป็นต้องเฝ้าระวัง ป้องกัน หรือควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพหรือโรค จากสิ่งแวดล้อม และประกาศดังกล่าวให้กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการเฝ้าระวัง การป้องกัน หรือการควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพหรือโรคจากสิ่งแวดล้อมที่ก่อหรืออาจ ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างรวดเร็วหรือกว้างขวาง เพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการสำหรับ เขตพื้นที่นั้นหรือกำหนดมาตรการอื่นใดที่เหมาะสมแก่สภาพของพื้นที่นั้นเป็นการเฉพาะ รวมทั้ง ประกาศยกเลิกเมื่อมีเหตุอันสมควรหรือสภาวะการณ์ของโรคนั้นสงบลง (ร่างมาตรา ๓๕)

(๔) ตัดบทบัญญัติหมวด ๘ การช่วยเหลือผู้ซึ่งเป็นโรคจากการประกอบอาชีพ และโรคจากสิ่งแวดล้อมตามร่างมาตรา ๓๗ เดิม ออก เนื่องจากการช่วยเหลือดังกล่าวมิได้เป็นการกิจ ของกระทรวงสาธารณสุข

๓.๑๑ หมวด ๗ พนักงานเจ้าหน้าที่ (ร่างมาตรา ๓๖ ถึงร่างมาตรา ๓๘) มีการแก้ไข เพิ่มเติมให้เหมาะสมและครอบคลุมยิ่งขึ้น

๓.๑๒ หมวด ๘ บทกำหนดโทษ (ร่างมาตรา ๓๙ ถึงร่างมาตรา ๔๙) มีการแก้ไข เพิ่มเติมโดยกำหนดโทษให้สอดคล้องกับสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัตินี้และมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ที่บัญญัติให้รัฐพึงกำหนดโทษอาญาเฉพาะความผิดร้ายแรง และเรียงลำดับมาตราใหม่ตามลำดับมาตราที่เป็นฐานความผิด พร้อมทั้งตัดโทษจำคุกในบทบัญญัติ ที่ไม่เป็นความผิดร้ายแรงออก โดยคงโทษจำคุกไว้สองกรณีซึ่งเป็นกรณีที่มีความสำคัญและเป็นกลไก ของการควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อม คือ กรณีผู้ให้บริการอาชีพเวชกรรม หรือเวชกรรมสิ่งแวดล้อมโดยไม่ได้ขึ้นทะเบียนตามร่างมาตรา ๔๑ และกรณีผู้ให้บริการอาชีพเวชกรรม หรือเวชกรรมสิ่งแวดล้อมที่ได้ขึ้นทะเบียนฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงที่กำหนดเกี่ยวกับ มาตรฐานการให้บริการของหน่วยบริการอาชีพเวชกรรมหรือหน่วยบริการเวชกรรมสิ่งแวดล้อมตาม ร่างมาตรา ๔๒

๓.๑๓ บทเฉพาะกาล (ร่างมาตรา ๕๐ ถึงร่างมาตรา ๕๓) มีการแก้ไขเพิ่มเติมให้ สอดคล้องกับการแก้ไขของคณะกรรมการควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพและโรค จากสิ่งแวดล้อม คณะกรรมการควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อมจังหวัด และคณะกรรมการควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อมกรุงเทพมหานคร

นอกจากนี้ ได้แก้ไขเพิ่มเติมหลักการและเหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัติฯ ถ้อยคำในร่างพระราชบัญญัติฯ เพื่อให้ถูกต้องและเป็นไปตามแบบการร่างกฎหมาย ประกอบกับได้ พิจารณาผลการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องตามแนวทางการทำและการเสนอร่างกฎหมาย ตามบทบัญญัติมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และหลักเกณฑ์ในการตรวจสอบ ความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติ (Checklist) ด้วยแล้ว

๔. ประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ

ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้บัญญัติขึ้นเพื่อประโยชน์ในการดูแลสุขภาพของประชาชนในประเทศ โดยกำหนดมาตรฐานทางด้านการสาธารณสุขที่เกี่ยวกับการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อมเชื่อมโยงกับระบบการตรวจสุขภาพที่มีกฎหมายอื่นกำหนดไว้แล้วอย่างเป็นระบบ ซึ่งไม่ซ้ำซ้อนและไม่เป็นภาระแก่ประชาชนเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งมีกลไกการแจ้งข้อมูลเพื่อให้ประชาชนมีความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับการป้องกันโรคที่เกิดจากการประกอบอาชีพและโรคที่เกิดจากสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ เพื่อลดจำนวนประชาชนที่เป็นโรคที่เกิดจากการประกอบอาชีพหรือโรคที่เกิดจากสิ่งแวดล้อม อันจะทำให้ประชาชนในประเทศมีสุขภาพโดยรวมดีขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ธันวาคม ๒๕๖๑